

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Навчально-науковий інститут № 5**

РОБОЧА ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Біржове право»
вибіркових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти**

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної
ради ХНУВС з гуманітарних,
Соціально-економічних
дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 від 12.08.2024 р. № 10

Розробник:

Професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 ХНУВС, к.ю.н., професор Сядриста Ірина Ігорівна.

Рецензенти:

Професор кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, д.ю.н., професор Россіхіна Г.В.

Заступник декана факультету № 1 з навчально-методичної роботи Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н., Невядовський В.О.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4; Загальна кількість годин – 120; Кількість тем – 8.	07 «Управління та адміністрування» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» другий (магістерський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 1; Семестр – 2; Види контролю: залік.
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання	заочна форма навчання	
Лекції – 24 год.; Семінарські заняття – 26 год.; Самостійна робота – 70 год.	Лекції – 6 год.; Семінарські заняття – 6 год.; Самостійна робота – 108 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни «Біржове право» полягає у визначенні специфіки врегулювання біржових правовідносин, що поєднують як приватноправові так і публічно-правові засади їх нормативно-правового забезпечення. Законодавче забезпечення правовідносин в сфері біржової діяльності в цілому відповідає сучасним тенденціям світового економічного розвитку. Проте комплексність та специфічність біржових правовідносин та світові інтеграційні процеси порушують потребу в подальшому розвитку та вдосконаленні самих економічних процесів і, відповідно, їх правового забезпечення. Зважаючи на наявність як кодифікованих нормативних актів (Цивільного та Господарського кодексів України), нормативних актів на рівні спеціальних законів та підзаконних нормативних актів, значну частину

забезпечення належного функціонування біржових структур в Україні становлять локальні акти, що приймаються самими біржами. Саме останні вносять відповідну особливість в необхідності детального вивчення специфіки здійснення біржової діяльності, оскільки потребують детального вивчення. Крім цього зазначимо, що процес формування законодавчого масиву в сфері біржової діяльності не закінчено. Наведені аспекти та реалії сьогодення ставлять перед суспільством додаткові вимоги, вирішення яких потребує, в свою чергу, додаткових знань.

Завдання. Основними завданнями вивчення дисципліни «Біржове право» є з'ясування ряду головних засад, на яких базуються основні напрями та принципи здійснення біржової діяльності. При вивченні зазначеної навчальної дисципліни необхідно твердо засвоїти, що діяльність бірж має певну специфіку, що відображується в правовому забезпеченні її складових – некомерційній діяльності самих бірж та комерційній діяльності суб'єктів біржової торгівлі. Виходячи із зазначених положень доцільно зважити на систему нормативно-правових актів, якими забезпечується порядок здійснення таких видів діяльності. Слухач повинен оволодіти понятійним апаратом, вивчити систему біржового законодавства України, організаційно-правові форми здійснення біржової діяльності, загальні засади легалізації діяльності бірж, особливості здійснення біржової торгівлі за окремими видами товарів та компетенцію органів управління біржами щодо забезпечення порядку укладення біржових угод.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна тісно пов'язана з наступними навчальними дисциплінами: господарське право, цивільне права, корпоративне право, податкове право, фінансове право. банківське право.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: базові основи отримані слухачами під час вивчення господарського, цивільного, фінансового, банківського та податкового права та нормативно-правової бази, що забезпечує їх існування.

вміти: з'ясовувати не лише нагальні проблеми розуміння сучасного стану законодавчої бази, що забезпечує належне функціонування учасників (суб'єктів) відповідних правовідносин, але й можливість прогнозувати ними подальших шляхів (тенденцій) її розвитку.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-5	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-7	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	ЗК-8	Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні компетентності (СК)	СК-8	Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	СК-10	Здатність вміти визначити фінансові загрози на всіх суспільних рівнях.
	СК-11	Здатність вибирати засоби захисту від фінансової небезпеки.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. «ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Сутність, поняття та класифікація організованого ринку. Біржа як форма організованого ринку. Історія світової біржової торгівлі. Історія розвитку біржової справи та біржового законодавства в Україні. Поняття біржі. Економічна та юридична природа біржі. Функції бірж.

Класифікація бірж. Поняття та види товарних та фондових бірж, їх загальна характеристика. Види бірж: універсальні та спеціалізовані, приватноправові та публічно-правові, закриті та відкриті.

ТЕМА 2. «ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА І ПРИНЦИПИ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Поняття регулювання біржової діяльності. Види та способи регулювання біржової діяльності. Процес і мета регулювання біржової діяльності.

Державне регулювання біржової діяльності. Особливості публічно-правового та приватноправового регулювання біржової діяльності. Повноваження органів державної влади в структурі регулювання біржових правовідносин. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, її склад, завдання і повноваження в сфері регулювання біржової діяльності.

Регулювання біржової діяльності професійними учасниками ринку цінних паперів. Учасники ринку цінних паперів та їх роль у регулюванні біржової діяльності. Поняття, структура та повноваження саморегулювних організацій.

ТЕМА 3. «СУБ'ЄКТИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Поняття та правове становище суб'єктів біржової діяльності. Класифікація суб'єктів біржової діяльності.

Біржові посередники. Брокери та їх правове становище. Структура брокерських фірм. Договір на брокерське обслуговування. Дилери та їх правове становище.

Особи, які забезпечують проведення біржових торгів. Біржові маклери та їхні функції. Депозитарій цінних паперів. Кліринговий депозитарій. Хеджери та їхні функції.

Компанії з управління активами інститутів спільного інвестування та їхнє правове становище. Права та обов'язки холдингів.

Відвідувачі біржі. Порядок допуску відвідувачів у торговий зал.

ТЕМА 4. «ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ТОВАРНОЇ БІРЖІ»

Поняття і правова характеристика товарної біржі. Ознаки товарної біржі. Принципи діяльності товарної біржі. Права та обов'язки товарної біржі. Статут товарної біржі, загальна характеристика його положень.

Умови членства в товарній біржі. Правове становище засновників товарної біржі. Види членів товарної біржі. Права та обов'язки членів товарної біржі. Умови припинення членства на товарній біржі.

Управління товарною біржею. Загальні збори членів біржі та їх повноваження. Рада біржі, її права і обов'язки. Контрольна (ревізійна) комісія, її повноваження. Інші органи управління: клірингова палата, біржовий арбітраж, котирувальна комісія, відділ біржової експертизи, комісія з торговельної етики, відділ реєстрації біржових брокерів та інші.

Правове становище аграрної біржі як різновиду товарної біржі.

ТЕМА 5 «ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ФОНДОВОЇ БІРЖІ»

Поняття і правова характеристика фондової біржі. Ознаки фондової біржі. Принципи діяльності фондової біржі. Права та обов'язки фондової біржі. Статут фондової біржі, загальна характеристика його положень.

Умови членства у фондовій біржі. Правове становище засновників фондової біржі. Види членів фондової біржі та особливості їх правового становища. Права та обов'язки членів фондової біржі. Умови припинення членства на фондовій біржі.

Управління фондовою біржею. Загальні збори членів біржі та їх повноваження. Рада біржі, її права і обов'язки. Контрольна (ревізійна) комісія, її повноваження. Інші органи управління: клірингова палата, біржовий арбітраж, котирувальна комісія, відділ біржової експертизи, комісія з торговельної етики, відділ реєстрації біржових брокерів та інші.

Правове становище валютної біржі як різновиду фондової біржі.

ТЕМА 6. «ПОНЯТТЯ, ВИДИ І ПРАВОВА ПРИРОДА БІРЖОВОГО ТОВАРУ»

Поняття біржового товару та вимоги до нього. Ознаки біржового товару. Види біржового товару. Поняття реального товару. Сільськогосподарська продукція як вид біржового товару. Промислова сировина як вид біржового товару. Фінансові інструменти як вид біржового товару. Контракт як біржовий товар.

Валюта як біржовий товар. Поняття прямого та зворотного котирування.

Цінні папери як біржовий товар. Поняття та види цінних паперів. Загальна характеристика акцій, облігацій, казначейських зобов'язань, ощадних сертифікатів та векселів. Емісія цінних паперів. Реєстрація та облік цінних паперів. Обіг цінних паперів.

ТЕМА 7. «ПРАВИЛА БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ ТА ПРАВИЛА БІРЖІ»

Поняття біржової торгівлі. Типові правила біржової торгівлі та вимоги до них. Торгова сесія. Отримання права на участь у торгах. Особливості оформлення допусків для участі у торгах в залежності від видів бірж.

Підготовка до біржових торгів. Оформлення попередніх заяв та вимоги до них. Документи, що подаються разом із заявою Формування лотів.

Біржові торги. Функції біржового маклера. Порядок проведення біржових торгів.

Формування біржових цін та їхнє оприлюднення. Види цін. Ціна продавця. Ціна покупця. Ціна біржових угод. Котирувальна ціна. Офіційне та неофіційне котирування. Функції уповноваженого представника клірингового дому.

Закриття біржових торгів. Реєстрація та оформлення біржових угод. Звітування торговцями цінними паперами про укладені ними угоди купівлі-продажу цінних паперів перед фондовими біржами. Порядок розрахунків за біржовими угодами.

ТЕМА 8. «ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ БІРЖОВИХ УГОД»

Поняття та ознаки біржових угод. Вимоги, що пред'являються до біржових угод.

Класифікація біржових угод. Поняття форвардного контракту. Поняття офсетної угоди. Поняття та характеристика ф'ючерсних угод. Опціон як різновид біржових угод.

Реєстрація біржових угод. Правове значення угоди укладеної і зареєстрованої на біржі. Біржові угоди про відчуження об'єктів нерухомості порядок розрахунків по біржовим угодам.

Підстави і порядок розірвання біржових угод.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
ТЕМА № 1.	17	4	4			9	Залік
ТЕМА № 2.	17	4	4			9	
ТЕМА № 3.	13	2	2			9	
ТЕМА № 4.	13	2	2			9	
ТЕМА № 5.	13	2	2			9	
ТЕМА № 6.	15	2	4			9	
ТЕМА № 7.	16	4	4			8	
ТЕМА № 8.	16	4	4			8	
Всього:	120	24	26			70	

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
ТЕМА № 1.	15	1	1			13	Залік
ТЕМА № 2.	15	1	1			13	
ТЕМА № 3.	15	1	1			13	
ТЕМА № 4.	15	1	1			13	
ТЕМА № 5.	16	1	1			14	
ТЕМА № 6.	16	1	1			14	
ТЕМА № 7.	14					14	
ТЕМА № 8.	14					14	
Всього:	120	6	6			108	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання	Література
ТЕМА № 1.	2,4,5,7,8,9-11
ТЕМА № 2.	1-8,10
ТЕМА № 3.	1-11
ТЕМА № 4.	13-15,17-19,22
ТЕМА № 5.	1-11

ТЕМА № 6.	1-11,15,16,18
ТЕМА № 7.	1-4,6,7,32
ТЕМА № 8.	1-4,6,7,22,29-31

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Сутність, поняття та класифікація організованого ринку.
2. Процес і мета регулювання біржової діяльності.
3. Поняття, структура та повноваження саморегулювних організацій.
4. Договір на брокерське обслуговування.
5. Поняття біржової діяльності і її ознаки.
6. Підстави виникнення біржових правовідносин їх елементи та особливості.
7. Статут товарної біржі, загальна характеристика його положень.
8. Принципи діяльності фондової біржі.
9. Правове становище біржового арбітражу.

5.1.2. Теми наукових робіт

1. Історія розвитку біржової справи та біржового законодавства в Україні.
2. Хеджери та їхні функції.

6. Методи навчання

Метою лекційного курсу є засвоєння теоретичних сучасних проблем біржового права, основних положень чинного законодавства, а також практики його застосування.

Для досягнення зазначеної мети у ході викладення навчальної дисципліни «Біржове право» передбачається проведення (відповідно до програми) лекційних, та семінарських занять; проведення ділових ігор; написання контрольних, реферативних та курсових робіт; підготовка

доповідей. З метою поточного контролю знань планується проведення опитувань на семінарських заняттях та написання контрольних робіт.

Аудиторні заняття проводяться у формі семінарських та практичних занять, на яких студенти повинні приймати участь у дискусії навколо попередньо визначених тем, виступати з рефератами або іншими тезами виступів, вміти формулювати і відстоювати свою позицію.

7. Методи контролю

Перелік питань до заліку з дисципліни «Біржове право»

1. Доктрина права про правову природу господарського права.
2. Проблема застосування концепцій щодо встановлення предмету та методу господарського права.
3. Проблемні аспекти визначення системи господарського права.
4. Проблема з'ясування місця господарського права у системі права України.
5. Проблема застосування моністичної та дуалістичної концепцій законодавчого регулювання господарської діяльності.
6. Проблема визначення поняття «підприємництво» та його ознак.
7. Поняття господарських правовідносин, їх структура, види та особливості.
8. Суб'єкти господарських правовідносин та особливості їх правового становища.
9. Співвідношення понять «учасники відносин у сфері господарювання» та «суб'єкт господарювання».
10. Тлумачення споживачів як учасники відносин у сфері господарювання та суб'єктів господарювання.
11. Об'єкти господарських правовідносин та особливості їх обороту.
12. Зміст господарських правовідносин та його особливості.
13. Місце юридичного факту у структурі господарських правовідносин.

- 14.Співвідношення приватноправових і публічно-правових засад регулювання господарських правовідносин.
- 15.Застосування приватноправових та публічно-правових норм до формування статутного капіталу юридичної особи.
- 16.Порядок застосування норм чинного законодавства до корпоративних правовідносин при вирішенні судових справ.
- 17.Специфіка корпоративних правовідносин у структурі приватноправового регулювання.
- 18.Загальні положення про зловживання правом у господарських правовідносинах.
- 19.Зловживання правом у договірних правовідносинах між суб'єктами господарювання.
- 20.Зловживання правом у корпоративних відносинах.
- 21.Зловживання правом монопольними організаціями.
- 22.Зловживання правом у банківській сфері.
- 23.Правове становище фізичної особи-підприємця.
- 24.Обмеження фізичних осіб у праві на заняття підприємницькою діяльністю.
- 25.Проблемні аспекти проведення державної реєстрації фізичної особи-підприємця.
- 26.Підстави та порядок припинення статусу підприємця у фізичної особи.
- 27.Проблемні аспекти здійснення окремих видів господарської діяльності фізичними особами-підприємцями.
- 28.Порядки створення юридичних осіб та особливості їх застосування.
- 29.Проблемні аспекти співвідношення понять «юридична особа» і «підприємство» у контексті господарсько-правової та цивільно-правової доктрин.
- 30.Співвідношення понять «майно господарського товариства» та «статутний капітал господарського товариства».
- 31.Проблемні аспекти створення та управління у господарських

товариствах.

32. Проблемні аспекти створення та управління у виробничих кооперативах.
33. Проблемні аспекти придбання частки у статутному капіталі господарського товариства та виробничого кооперативу.
34. Проблемні аспекти переходу прав на акції у акціонерних товариствах.
35. Проблемні аспекти виходу та виключення учасника (акціонера) із господарського товариства і виробничого кооперативу.
36. Визначення загальних положень, що застосовуються під час ліквідаційної процедури та визнання суб'єкта господарювання банкрутом.
37. Проведення у справах про банкрутство та його особливості.
38. Ліквідаційна процедура та її особливості.
39. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності.
40. Способи визначення монопольного становища суб'єкта господарювання та порядок їх застосування.
41. Антиконтентна, обмежувальна і дискримінаційна монополістична діяльність: проблеми їх визначення і застосування.
42. Проблемні аспекти здійснення концентрації суб'єктів господарювання та вчинення ними узгоджених дій.
43. Види дій, що визнаються недобросовісною конкуренцією та їх тлумачення.
44. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання: проблеми тлумачення і визначення відповідних правопорушень.
45. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції: проблеми тлумачення і визначення відповідних правопорушень
46. Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної

таємниці: проблеми тлумачення і визначення відповідних правопорушень.

47. Особливості господарських договорів про передачу майна у власність та користування.
48. Особливості господарських договорів про виконання робіт.
49. Особливості господарських договорів про надання послуг.
50. Визначення загальних положень, що застосовуються у сфері правового регулювання інвестування господарської діяльності.
51. Проблемні аспекти встановлення правового становища окремих категорій суб'єктів інвестиційної діяльності.
52. Проблеми правового регулювання інноваційної діяльності.
53. Правове регулювання спільного (корпоративного) інвестування.
54. Визначення загальних положень, що застосовуються у сфері правового регулювання біржової діяльності.
55. Проблемні аспекти встановлення правового становища окремих категорій суб'єктів біржової діяльності.
56. Проблемні аспекти визначення і обороту цінних паперів як біржового товару.
57. Правове становище біржового арбітражу та його особливості.
58. Визначення загальних положень, що застосовуються у сфері правового регулювання торговельної діяльності.
59. Особливості приватноправового і публічно-правового регулювання торговельної діяльності.
60. Визначення загальних положень, що застосовуються у сфері правового регулювання страхування господарської діяльності.
61. Проблемні аспекти встановлення правового становища окремих категорій суб'єктів страхової діяльності.
62. Визначення загальних положень, що застосовуються у сфері правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
63. Співвідношення публічно-правового регулювання

зовнішньоекономічної діяльності та приватноправового розміщення іноземних інвестицій.

64. Поняття зовнішньоекономічного договору, його зміст, форма та особливості укладення.
65. Визначення загальних положень, що застосовуються під час проведення контролю за господарською діяльністю.
66. Загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю).
67. Порядок відбору зразків продукції для здійснення державного контролю у сфері господарської діяльності.
68. Права і обов'язки суб'єктів господарювання під час здійснення державного контролю у сфері господарської діяльності.
69. Проблемні аспекти застосування відповідальності у господарській сфері.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок аспірантом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Курсант (студент, слухач), який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{\text{Результат навчальних занять за семестр}} \cdot \text{Результат самостійної роботи за семестр} \cdot 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів (студентів, слухачів), залікових книжках. **Присутність курсантів (студентів, слухачів) на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо курсант (студент, слухач) не з'явився на

підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності курсантів (студентів, слухачів), становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

<i>Підсумкові бали навчальної дисципліни</i>	<i>Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)</i>	<i>Кількість балів за підсумковим контролем</i>
---	--	--

Курсант (студент, слухач), який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Курсантам (студентам, слухачам), які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Курсанти (студенти, слухачі), які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими

результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

<i>Підсумкові бали навчальної дисципліни</i>	<i>Підсумкові бали за поточний семестр</i>	<i>Підсумкові бали за попередній семестр</i>	2
---	---	---	----------

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (роботу на семінарських, практичних, лабораторних й інших аудиторних заняттях, виконання самостійних навчальних та індивідуальних творчих завдань) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Модульний контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за модульний контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка		
Оцінка	Пояснення				
97-100	Відмінно («зараховано»)	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі. Відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою		
94-96					
90-93					
85-89		В	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком. потрібні практичні навички		
80-84					

	Добре («зараховано»)		роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками
75-79		С	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не

			<p>оцінена</p> <p>мінімальним</p> <p>числом балів, деякі</p> <p>вади завдань</p> <p>виконані з</p> <p>помилками, робота</p> <p>з декількома</p> <p>незначними</p> <p>помилками, або з</p> <p>однією- двома</p> <p>значними</p> <p>помилками</p>
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	<p>«Задовільно» -</p> <p>теоретичний зміст</p> <p>курсу засвоєний</p> <p>частково. але</p> <p>прогалини не</p> <p>носять істотний</p> <p>характер, потрібні</p> <p>практичні навички</p> <p>роботи з освоєним</p> <p>матеріалом в</p> <p>основному</p> <p>сформовані,</p> <p>більшість</p> <p>передбачених</p> <p>програмою навчання</p> <p>навчальних завдань</p> <p>виконана, деякі з</p> <p>виконаних завдань</p>
65-69			

			містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи неформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них; оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59			«Умовно незадовільно» -
21-40		FX	теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні

	Незадовільно («не зараховано»)		практичні навички роботи несформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторною складання), робота, що потребує доробки
1-20		F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні

			<p>навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота паї матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.</p>
--	--	--	---

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
4. Кодекс України з процедур банкрутства від 01 лютого 2020 р. № 2597-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 74. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.

5. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р., № 1023-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 30. Ст. 379 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
6. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
7. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06 лютого 2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №13. Ст. 69. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31–32. Ст. 263. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
9. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 01 червня 2000 р. № 1775-II. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 36. Ст. 299. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.
10. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. № 1087-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 5. Ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>.
11. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI. *Верховної Ради України*. 2008. № 50–51. Ст. 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
12. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 № 469/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 39. Ст. 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12.

Ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.

14. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07 червня 1996 р. № 236/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 36. Ст. 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
15. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 р. № 723/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 16. Ст. 68. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
16. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 47. Ст. 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
17. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04 липня 2002 р. № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36. Ст. 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
18. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 19. Ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
19. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15 березня 2001 р. № 2299-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 21. Ст. 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>.
20. Про товарну біржу: Закон України від 10 грудня 1991 р. № 1956-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 10. Ст. 139. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.
21. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 31. Ст. 268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
22. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III. Відомості

- Верховної Ради України.* 2002. № 1. Ст. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
23. Про страхування: Закон України від 07 березня 1996 р. № 85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 18. Ст. 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
24. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР.* 1991. № 29. Ст. 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
25. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06 липня 1995 р. № 265/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1995. № 28. Ст. 205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

Основна література:

26. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1 : Загальні положення./ За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
27. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків : Страйд, 2009. 296 с.
28. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3 : Юридична особа. Харків : Страйд, 2009. 736 с.
29. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців).

- Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки. / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
30. Мілаш В. С. Господарське право: курс лекцій: У 2 ч. Харків : Право, 2008. Ч. 1. 496 с.
31. Мілаш В. С. Господарське право: курс лекцій: У 2 ч. Харків : Право, 2008. Ч. 2. 336 с.
32. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
33. Хозяйственное право: Учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др.; Под ред. В. К. Мамутова . Київ : Юринком Интер, 2002. 912 с.
34. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : монографія. Львів : Край, 2009. 464 с.
35. Бервено С. М. Загальна характеристика принципу недопустимості зловживання правом. Страницы Харьковской цивилистики: В 3 ч. Ч. 2 : Лучшие работы кафедры гражданско-правовых дисциплин за 2009/2010 учебный год / Под общ. ред. И. В. Венедиктовой и С. Н. Бервено. Харків : ХНУ им. В. Н. Каразина. С 87–111.
36. Корпоративне управління: Монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова; За ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Право, 2007. 500 с.
37. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ : Істина, 2005. 720 с.
38. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
39. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.

40. Корпоративне право України: підручник / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва та ін. ; за заг. ред. В. В. Луця. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 384 с.

Додаткова література:

41. Кулішенко В. С. Защита от неправомерного использования деловой репутации субъектов хозяйствования в конкуренции: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2003. 17 с
42. Поляков Б. М. Правовые проблемы регулирования невозможности (банкротства): Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.04./ НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2003. 38 с.
43. Безух О. В. Защита от недобросовестной конкуренции в сфере промышленной собственности: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2001. 19 с.
44. Вінник О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». Київ : Юрінком Інтер, 2009. 312 с.
45. Кравченко С. С. Юридична природа прав учасників господарських товариств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2007. 18 с.
46. Правове регулювання статутного фонду комерційних організацій : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2000. 20 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

47. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин: Постанова Пленуму ВГСУ від 25.02.2016 р. № 4. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16/print>.
48. Про деякі питання застосування судами законодавства при вирішенні спорів про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки: Постанова Пленуму ВССУ з розгляду цивільних і

кримінальних справ від 01.03.2013 р. № 4. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0004740-13/print>.

49.Про судові рішення у цивільній справі: Постанова Пленуму ВС України від 18.12.2009 р. № 14. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/CF072BEB2AC2EC53C2257AF400514F48>.

50.Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: Постанова Пленуму ВС України від 06.11.2009 р. № 9. URL: http://pravo.ligazakon.ua/document/view/VS090583?edition=2009_11_06.

51.Постанова Пленуму ВС України від 27.02.2009 р. № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи». URL : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/6CC3C5489FA411CEC2257578003002D9?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=6CC3C5489FA411CEC2257578003002D9&Count=500&>.